

מן הפאר

ירושלים
הר"ה'ג' 7:03
מוצ"ש 8:18

ברוקלין
הר"ה'ג' 7:58
מוצ"ש 9:05

סטטן איילנד
הר"ה'ג' 7:58
מוצ"ש 9:05

ליקוווד
הר"ה'ג' 7:57
מוצ"ש 9:04

קאנסי
הר"ה'ג' 7:59
מוצ"ש 9:06

אמרות ופנינים, מוסרי חיים ולקחים, מבאר חפרוה שרים - רבוה"ק מגור, נבג"מ ובלחט"א

אמרות מבאר רבותינו הק'

פ' ואתחנן - נחמו תשפ"ג
~ שנה א' ג'ר'יון מ' ~

כותב הרבי ה"בית ישראל" זי"ע: פרשת ואתחנן אחו"כ בכל שנה, חזיקו לכל בני"ה לכל הדורות והרמזו אשר חורבן ביהמ"ק הכל ראה מרע"ה כדאי' שהראה לו הקב"ה כל הגלויות, ואתחנן א' ה' פתח להיות עומד ומתפלל פתח הפתח להיות עומד ומתפלל אף שבימי החורבן כתיב גם כי אזעק כו' שהם תפלתו אבל אח"כ ניחם אותם שהכל ישתנה לטוב נחמו נחמו עמי ותורה ותפלה נשאר לכל הדורות פתח בתפלה ואח"כ חזר פרשת קבלת התורה, ופרשת קבלת עול מלכות שמיים שמע ישראל נאמר יח התורה ותפלה וקבלת עומ"ש לכל הדורות והזמנים.

ולראותה הועיל, וזהו אורא דארץ ישראל שנשאר עד היום, אורא דארץ העמים מטמא אורא דארץ ישראל מחכים, אי' אם היה משה רבינו ע"ה נכנס היו נשארים תמיד, ובאורא ראה, וכך מסיים בספורו וראה אתן עיני בה לטובה בברכתי שתהא טובה לישראל לעולם, אי' שהראה הקב"ה למשה דור דור וכו', הוא רצה לראות, שיהא תמיד לבני ישראל ארץ ישראל.

ויאמר ה' אלי רב לך וגו' (ד) כג

כותב הרבי ה"לב שמחה" זי"ע: יש לפרש עפ"י דאי' בהגדת משה משה שהמתפלל צריך להתפלל על גלות וצרת השכינה ועי"ז יוושע גם הוא עצמו, ובוה פ' הכתוב מן המצר קראתי יה, כשאתה במיצר בקש על יה, על גלות השכינה, ואז ענני במרחב, זה י"ל שאמר הקב"ה למשורע"ה רב לך וגו' על מה שהתפלל עבור עצמו.

אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו: (ד) כד

בשם **"חידושי הרי"ם" זי"ע:** קרוב ה' לכל קוראיו, דרשו חז"ל [ויק"ו יז א] יכול לכל ת"ל לכל אשר יקראוהו באמת, וקשה והא כתיב לכל קוראיו, אלא שעל ידי איש אמת מתקבלים כל התפילות אפילו של כל קוראיו, שעל ידי הצדיקים שקוראים באמת יכולים כולם להיות קרובים.

וישבע לבלתי עברי את הירדן ולבלתי בא וגו': (ד) כה

כותב הר"ה"ק **"שפתי צדיק" זי"ע:** למה כפל, עברי הירדן כוונתו לעבור עם הקהל על פי טבע, בא אל הארץ כוונתו למעלה מטבע כמו אליהו וזכור לטוב שיש לו מלבושים כמלאך שבהם יעוף לשמים, מכל שכן רבו רעיו מהימנא היה יכול להשיג מלבוש קדוש כזה, מודיע שאפילו דרך רוחני כזה לא יבא כי ב"ה חשב לטובת כלל ישראל כדש חז"ל על פסוק ויתא ראשי עם וגו'.

כי תוליד בנים ובני בנים וגו': (ד) כו

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר: מה שחזר משורע"ה להוכיחם עתה תוך סיפור ענין קבלת התורה, יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב, בפשטות הפי' - זו זאת הגיד להם והזהירם הלא אתם עוד בעיניכם איתם את המראה הגדול של קבלת התורה, השמע עם וגו' או הנסה וגו', מכס נדרש להיות טובים יותר, וגם זה מענין האזהרה, כי אתם אשר ראיתם כ"כ הרבה, אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו, מדקדיקים עמכם ביותר שלא תגיעו למצב כזה, והשחתם וגו' ועשיתם הרע בעיני ה' להכעיסו.

שמור את יום השבת לקדשו: (ה) כז

הרבי ה"פני מנחם" זי"ע אמר: יש הרבה שינויים בין לשון הכתוב בדברות הראשונות ללשון הכתוב בפרשה זו בדברות השניות, חז"ל העידו זכור ושמור בדיבור אחד ושמור, שהכל ענין אחד, בדברות הראשונות כתיב כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו', שבת מעידה על כל הבריאה, ואילו כאן בדברות

האחרונות כתיב וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויוצאך וגו' על כן צוה ה' אלקיך לעשות את יום השבת, והכל ענין אחד, שיציאת מצרים היא בירור וסילוק ההסתר, לגלות שהכל מהש"י.

איתא בשפת אמת ובמקובלים שיש חמישים שערים לצאת מהמצרים, ונרמז הדבר במה שהזכרה יציאת מצרים בתורה חמישים פעמים, חמישים דרכים, שיהיו יכולים לצאת מכל הדברים, ממחשבות הרעות, מהדברים הרעים, מכל מיני וסוגי העבירות שישנם, וחמישים שערים אלו הם חמישים שבתות שבשנה. בכל שבת השער שלו, ואפשר הרמז שופטים ושוטרים תתן לך בכל שערך, כן בעצמך.

את הדברים האלה דבר ה' אל כל קהלכם וגו': (ה) כח

כותב **"שפת אמת" זי"ע:** בפסוק א"ה האלה דבר ה' אל כל קהלכם. כל מיותר לכאורה. וי"ל על כל הקהילות שמתאספין בנ"י תמיד כמ"ש חז"ל עשרה שישבים ויש ביניהם ד"ת שכינה שרויה ביניהם. וכל זה בא בשעת דת תורה כמ"ש הקהל כו' ואשמיעם את דברי היה הכנה והארה שכל התאספות של בני"ה לדורי דורות יכולין לעורר אותן הדברים. כמ"ש קול גדול ולא יסף ולא פסק, וכמו שעשרה מאמרות הוא יסוד ובנין על כל הבריאה, כן עשרת הדברות הם יסוד ובנין על כל הנגהת בני"ה. רק ההפרש שמאמרות היו ברצון הבורא ית' בלבד אבל הדברות היו ע"י הכנת בני"ה שהקדימו נעשה ומסרו נפשן על כבוד שמו ית'. לכן גם עתה מעוררין זה הכח ע"י הכנה למטה. וכמו כן בנפש אדם עצמו כשמאסף כל הכחות להשתעבד אליו ית' הוא בכלל כל קהלכם. וכן איתא מגין שאפילו א' יושב ושונה כו'.

קרב אתה ושמעו וגו' ושמעו ועשינו וגו' היטיבו כל אשר דברו מי יתן והיה לבבם וגו': (ה) כט

שואל **"החידושי הרי"ם" זי"ע:** צריך להבין מה שהוטב כל כך לה' זה שרצו לשמוע ממשה רבינו ע"ה, ולא ממנו, ופירש הרב ז"ל מפרשיסחא כי באמת בני ישראל לא היו ראוין למעלה כזו לשמוע קול אלקים חיים כמ"ש חז"ל, אולי בא ללמד דהוה אמנא [שמות כ יט] זכר אתה, וזה הוטב לה' מה שידעו שאינם ראוין לזה ע"כ.

ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך: (ו) לו

כותב הר"ה"ק **"שפתי צדיק" זי"ע:** לכאורה היה לו לכתוב בכל לבב, מה מלמדונו ביתר כו', וכמה פעמים עושין לימוד מכ' דגנך ולא דיגון עכו"ם, אולי בא ללמד דהוה אמנא להמתין עד שהכלל הציבור יאחדו לבבם ויהיה יותר נחת רוח, כמאמר חז"ל אין דומין מוועטין עושין מצוה למרובין, לכן בא לשון יחיד שחייב כל אחד לייגע עם לבבו במיוחד למלא התלהבות באהבת שמו יתברך.

הרבי ה"אמרי אמת" זי"ע אמר: ברש"י בכל ממונך, ומי שהוא עני ואין לו כסף האין הוא מקיים המצוה, הרי כל אחד צריך לקיים המצוה, אולם שמעתי מחסיד ישיש שאמר

בשם החי' הרי"מ ז"ל שאמר לאחד עצה בעבודת ה' דאי' והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה היינו שכל אחד צריך לעשות חשבון שאפילו שאין לו כסף הרי לו תשוקה לכסף, הרי הוא יודע שכסף דבר טוב ורצה שיהיה לו מליון שיוכל לעשות מצות ומעש"ט, ואם יתנו לו מליון כדי שלא ינח תפילין או שלא ישמור שבת או שאר מצוות בודאי לא יסכים לזה ועי' החשבון הזה צריך שתהיה לו שמחה מעשיית המצוה כאילו הרויח המליון, חשבון זה יכול גם עני לעשות ונמצא שכל יהודי יכול לקיים ובכל מאדך.

והיו הדברים האלה וכו' על לבבך: (ו) לז

כותב הרבי ה"בית ישראל זי"ע: והיו הדברים האלה וכו' על לבבך. בשם הרבי מקאצק שעפ"י רוב הלב סתום רק נפתח לפעמים ויהיה מוכן לירד אל הלב, וזה רמז מרע"ה וידעת היום והשבות אל לבבך שירדו אל הלב אם תשמע לקול ד' אלקיך וזה היה במתן תורה מן השמים השמייעך וכו' ודבריו שמעת מתוך האש ויכולין גם היום לקיים זאת.

ושונתם לבניך ודברת בם: (ז) לא

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר: ברש"י מחז"ל אלו התלמידים, רש"י שבא לפרש פשוטו של מקרא, נטה מפשטות הכו' ופ' על התלמידים לבד, אפשר בדרך צחות לפי שלרש"י לא היו אלא בנות ולא בנים שיוכל לקיים בהם ושונתם, לכן הרחיב לפרש עפ"י מדרשו לבניך אלו התלמידים שקרוין בנים והרב קרוי אב.

והיו לטטפת בין עיניך: (ח) לב

כותב הרבי ה"לב שמחה" זי"ע: ברש"י מחז"ל ועל שם מנב פרושיותיהם וקראו טטפת, טט בכתפי שנים פת באפריקי שתים, מה שדרשו חז"ל תיבה זו בלשונות אחרים, כתבו המפרשים וכ"כ באבן עזרא משום עלי ללמה הואת ריע במקרא ולכן דרשו בלשונות אלו, אלא שעדיין יש לדקדק על הכתוב למה דבר בלשון זה, וי"ל עפ"י פירש"י בפסוק שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ה' שהוא אלקינו עתה ולא אלק' האומות, הוא עתיד להיות ה' אחד, שנאמר כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' וגו', ע"כ כת' לטטפת בלשונות אחרים כי לעתיד יהיה לכולם שייכות לזה הענין, וזה כדאי' הואיל משה באר את התורה שבשבים לשון פירשה להם.

ונשל גוים רבים מפניך: (ט) לד

ראש הישיבה מגור שליט"א כותב במכתב לאחיו הגדול"א שליט"א: בפר' ואתחנן על הפסוק 'ונשל גוים רבים' מביא בעל הטורים ג' במסורה, חדא הא, ואידך ונשל ה"א את הגוים האל מפניך, ואידך ונשל הברזל מן העץ עיי"ש. ואמרתו בעי"ה, דכוונת הרמז היא לפי מה שמבאר במכות דף ט' שאין ערי מקלט שבעבור הידון קולטות עד שיקלטו אלו שנאמר ישראל. א"כ ונשל ה' אלקיך גוים רבים - ותכנסו הארץ, או יוכל להתקיים הדיון של ונשל הברזל מן העץ. ד"ק והבן. זה אמרתי כד הוינא טליא בן שנים עשר, והוא נכון מאד בס"י.

נתון תתן לו

סיפר הרבי ה"בית ישראל" ז"ע מה שממע מחסידים שסיפרו מה שממעו מר' מענדל משמשו בקודש של ה"שפת אמת" ז"ע, שהיה נוכח גם בשעת מעשה:

מענדל משמש היה משמש נאמן, לעצמו הוא לא הצטרך כלום, אך היו לו קרובים, יתומים קטנים, שדאג עבורם לפרנסם ולחננם. פעם בא אל ה"שפת אמת" יהודי עשיר מראדומין, וביקש מענדל משמש מה"שפת אמת" שידבר עם העשיר הנ"ל שיתן לו כסף עבור קרוביו העניים. נענה ה"שפת אמת" ז"ע לבקשתו, ודיבר עם העשיר על כך, ולבקשתו הוציא העשיר מאה רובל ונתן.

בזמנים ההם היו מאה רובל סכום די נכבד. אולם ה"שפת אמת" לא הסתפק בכך, ופנה אליו, אל אותו עשיר, ואמר: דאס איז פאר "נתן" און וואס איז מיט "נתן"? [זה עבור ה'נתן' ומה עם ה'נתן'...] הוציא העשיר מאה רובל נוספים ונתן שוב. נענה ה"שפת אמת" ואמר לעשיר שוב: ומה עם "ולא ירע לבכך בתתך לו"? הוציא העשיר עוד מאה רובל ונתן בשלישית.

אמר לו ה"שפת אמת" ז"ע שכעת, לאחר שנתן פעם אחר פעם, שוב ושוב, כבר הגיע לדרגה הגדולה של "לא ירע לבכך בתתך לו" - ולואת, סיים הרבי: היתה כוונתי: כך ציוותה התורה 'נתן תתן לו ואל ירע לבכך בתתך לו' וגו'.

עזרה לזולת

משפחה פלוגית שהגיעה מהו"ל, חיה ברוחק קשה באחד היישובים המרוחקים. אבי המשפחה, יהודי תמים, היה שולח אל הרבי ה"בית ישראל" ז"ע מפעם לפעם מכתבים ארוכים, בהם היה מספר על קשייו. תמיד היה הרבי ז"ע מוצא את הדרך לשלוח אליו, לעודדו ולחזק את רוחו. פעם, נכנס אצלו אחד ממקורביו עושי דברו כשבידו מכתב מאותו פלוגי, בו הוא מנוול באריות את תלואותיו החרשות. הרבי ביקש מאותו מקורב כי יקריא לו את המכתב, והוא יושב ומאזין ברוב סבלנות והמלה, על היוקר המאמיר ועל המעילים שאין בידו לקנות עבור ילדיו.

כשהגיע המקורב לקטע בו הוא מקונן כי אין בידו בשום אופן לממן את הסעות הילדים לתת"ם בעיר החרדית הסמוכה, וכי בדעתו להעבירם לבית הספר הממלכתי דתי במקום מגוריהם, הפסיקו הרבי מיד, מסר בידו סכום כסף נכבד וביקשו שילך לתחנה המרכזית, יקנה שם כרטיסיות רבות [= אז היו משתמשים בכרטיסיות עם כרטיסיות שהיו מנקבים שם] כמחיר הנסיעה מאותה העיר לתלמודי התורה שבקרי הממוכה. סכום כסף נוסף נתן לו, וביקשו שיתן לזוגתו, כדי שתקנה מעילים עבור אותם ילדים לחם את גופם. עוד באותו ערב שלחו לעיר המרוחקת, כדי שטרם שיפציע אור יום חדש, יהיה ביד הילדים כרטיסיות מוכנות לנסיעה, לתלמוד תורה כשר, ובגדים להתחמם בהם, "לבלתי ידח ממנו נדח"...

בהמשך למכתב שבועיים האחרונים מדברי רבוה"ק על ימי הצער והחורבן, וגודל חומרת הדבר של שנאת חינום ולהרבות באהבת חינום, אביא כמה דברים מדבריהם הק' על ימי הנחמה וט"ו באב, אשר כידוע גודל סוגלת היום הזה, שבו הותרו שבטים לבוא זה בזה והוא יום מסוגל לאחדות אמיתית, והלואי ונוכה לכך במחנינו ויתרו כל החרמות והמחלוקות למיניהם, ונוכל כולם לשמוח יחד, והש"ת יתמננו בכפלים,

קול קורא במדבר פנו דרך ה' וגו': [ישעיה ג']. בשם ה"חידושי הרי"ם" ז"ע: שבת נחמו הוא אצל העולם יו"ט, והוא כי יצאו מן המצרים לרחבות, כתוב בפסוק [משלי א כ] ברחבות תתן קולה, אשר כל אחד יכול לשמוע את הקול, שעליו נאמר קול קורא במדבר פנו דרך, שאם לא כן שלא יוכל לשמוע, למה קורא הקול, פנו דרך היינו לפנות הרע והפסולת אשר כל אחד ואחד יש בו.

הרבי ה"בית ישראל" ז"ע כתב: חז"ל תקנו לקרוא פ' ואתחנן שיש עשרת הדברות אחר ט"ב, והכל בכוונה, וזהו חיזוק גדול לעם ישראל וכו', כן הענין לרמז אחר החורבן ט"ב שיתחזקו בני"ב בעשרת הדברות מחדש, שלא יחשבו שהקב"ה עזבם בגלות המר. כי מרע"ה ראה ברוח הקודש שיעבור על בני"ב עד הגאולה העתידה כל מיני צרות והגיד להם מראש. שהקב"ה יגאל אותם ע"כ יראו להתחזק בתורה כי אין לנו שיעור רק התורה הזאת. ובכח התורה יהיה להם הכח לעמוד בכל הניסיונות בגלות.

כותב הרבי ה"לב שמהו" ז"ע:

לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים וכו', ט"ו באב בשום שהותרו שבטים לבוא זה בזה וכו', ומה מעליותא בזה שיהי' שקול ויותר כנגד ימים טובים אחרים כפסח וסוכות, רק הענין עפ"י דא"ל בבית ישראל מכ"ק אדמו"ר אחי ז"ל שהותרו שבטים וכו' הרמז לאחדות בני"ב תיקון לשנת חנם שבעבורה נחרב ביהמ"ק וע"י האחדות יבנה ביהמ"ק, לזאת אתי שפיר לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכו', וזה גדולת היום טוב ואהבת לרעך כמוך אני ה', ע"י האחדות אני ה', גם תיקון לחרבן ביהמ"ק לגלות השכינה, ואהבת לרעך כמוך אני ה', ע"י האחדות יש נחמה לשכינתא שבלותא, לכן גדול כ"כ יום טוב של ט"ו באב כ"ל.

הרבי ה"פני מנחם" ז"ע אמר: ... ועל זה אמר זכריה בן אבקולס יאמרו בעלי מומין קרבין לבני מובה, שסבר בדעתו שעדיף שיחרב בית המקדש ותישאר עין טובה, סבור למיקטליה וכו' אמר להו רבי זכריה יאמרו מטיל מום בקדשים יורג, וסיסברו שנהרג בגלל שהטיל מום אבל לא בגלל המסירה, לא בגלל צרות עין ולשה"ה, ואין ראוי שיהיה כך, וזהו ענותנותו של רבי זכריה וכו', שסבר שאפילו אם יחרב בית המקדש אין לוותר על עין טובה. וזאת הנחמה, מה שנשאר בישראל עין טובה ובכוחה יכולים בני ישראל להחזיק עצמם.

ואסיים בברכת הדיוט שים שלום עלינו ועל כל ישראל וזכות זכיו הרבים שבידכם יעמוד לנו להיושע בגאולה השלימה במהרה כ"ל.

החותם בברכה
משה ל. ירושלים עיה"ק תובכ"א

אל הבאר

אל ידידי אני"ש בגולת ארה"ב הע"י
שלום וברכה

ברכת יישר כח על הדברים הנפלאים שהבאתם בשבועיים האחרונים בעניני אחדות, והעולה על כולנה דברי הרה"ק ה"ש משמואל" ז"ע עם דברי העידוד והחיזוק שכותב שם בענין אהבת חינום, וזה דבר שצנצר אצלנו כידוע...

הש"ת יעזור שבימי הנחמה על חורבן הבית נתחזק וכדברי הרה"ק ה"שפתי צדיק" ז"ע: על כן ח"ו לבל נתיאש על ידי ריבוי מאפילים רק להתאמץ באמונה שכאשר הוא ברא הכל יעזור לנו לשוב ולהתדבק בשורש אמיתי. מרוב אונים ואמיץ כח יהיה איש לא נעדר כי לא ידח ממנו נדח אכ"ר.

מבאר החסידות

ושמחים, מחוררים ואמיתיים!

כך... "מרעים השרף בקולו. "אז הגמרא צודק, ורש"י צודק, והתוספות צודקים - לבטח צודק גם הקדוש ברוך הוא"...

והגאון קיבל תנחומין...

בין עיניו

אל הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מסקווירא ז"ע, הגיע פעם איש אביו, ובכה לפניו את עניותו הגדולה, עד שאין ידו משגת אפילו לרכוש תפילין כשרות בעבור בנו שהגיע למצוות. עודם מדברים, ועל פניהם עבר יהודי חשוך בניים, והרבי הציע לו לרכוש את התפילין, ובשכר המצוה יזכה לבן זכר. הלה מילא כמובן מיד את הבקשה, ולתקופת השנה נושע, היה הדבר לפלא, וכאשר הגיע המאורע לאוזניו של אביו הרה"ק רבי יצחק מסקווירא ז"ע, שאל את בנו לפשר הענין, ונענה: "והרי מקרא מלא דיבר הכתוב, שנאמר 'והיו לטטפת בין עיניך' - אל תקרי בין, אלא בן, אם תזכה יהודים בטוטפות אז והיו לבן..."

נחמו נחמו

שבור ורוצץ הגיע הגאון רבי מנחם מענדל, רבה של דזונסקה וולה זצ"ל לקאצק, לאחר פטירת בתו היחידה בעודה צעירה. אך הגיע, אך קיבל שלום, והשרף מקאצק ז"ע פתח בקושיא עצומה על דברי התוספות, איך הקשו על פירוש רש"י, והלא שיטת רש"י ברורה ומוצקה, והקושיא ניתנת לדחיה קלה!

ביקש הגאון להתבונן בסוגיא, הגמרא נפתחה, אותיותיה החכימו, והגאון התעמק ואור עיניו. בחשבון מקיף נמצא שהדחיה אינה דחיה, והקושיא קשה ברזל, ודברי רש"י תמוהים...

"כך...?! "הרעים השרף בקולו: "ורש"י לא ידע זאת?"

ידע, ודאי ידע, הוצרך ליגיעה נוספת, לחדור לנבכי הסוגיא וחשבונותיה, לצרף ידיעות מסוגיות נוספות, והדרך נסללה. יש כאן שני מסלולי הבנה, שתי דרכים לסלולת רש"י צעד באחת, ובעלי התוספות בשניה. והשרף מסייעו בהבנת הדברים, מביא ראיות כיצד רש"י לשיטתו והתוספות לשיטתם, ומובאות סוגיות נוספות ומסייעות אהדי והדברים מאירים

כנגד המברכים - ברכות מז"ט לבעלי השמחות בקהילתנו

ברכת מז"ט טוב

לידידי הרה"ח ר' שמואל יעקב קרינר לאו"ט ולחידושי הרה"ח ר' משה זלצור לאו"ט לרגל איווסי הגדה שתתח' בת ירושלים

ברכת מז"ט טוב

לידידי הרה"ח ר' ישראל שוורץ לאו"ט לרגל חולדת הבת שתתח' מאהלים ירוך - שטיבל קרונדייטס

ברכת מז"ט טוב

לידידי הרה"ח ר' חיים יהודה סמית לאו"ט ולחידושי הרה"ח ר' שמוחה בונם ראדוויק לאו"ט לרגל חולדת הבן/הנכד שתתח' מאהלים ירוך - שטיבל 48-50 שטיבל בלינר

ברכת מז"ט טוב

לידידי הרה"ח ר' עזריאל אסתרון לאו"ט ולבני הרה"ח ר' יעקב ישכר לאו"ט לרגל חולדת התאומים/הנכדים שתתח' מאהלים ירוך - שטיבל 46 - שטיבל הראוד